

ZAHA HADID

Světová architektura přišla 31. března o svou první dámu. Ve věku pětadesáti let zemřela britská architektka iráckého původu Zaha Hadid.

„Zaha byla výjimečná osoba s mnohostranným talentem, výjimečnou osobností a velkým srdcem,“ napsala ČTK architektka Eva Jiříčná, „trvalo dlouho, než prorazila, ale během posledních 25 let zazářila ve svém oboru.“ V dějinách architektury má podle ní Zaha Hadid stejné postavení jako Le Corbusier nebo Frank Lloyd Wright.

Rodačka z iráckého Bagdádu přitom původně mířila za úplně jinou kariérou. Po střední škole začala studovat matematiku na Americké univerzitě v iráckém hlavním městě. Ještě před dokončením školy se ale rozhodla studovat architekturu v Londýně, kde se potkala se svým největším učitelem, slavným Holanďanem Remem Koolhaasem. Ten ji nejdříve vedl ve studijním ateliéru a později ji přibral do rotterdamského studia OMA.

Po třech letech práce v Koolhaasově studiu OMA se Zaha Hadid v roce 1980 vrátila do Londýna a založila si vlastní architektonickou kancelář. Její modernistické projekty odborníci často vyzdvihovali jako výjimečné a dynamické, musela však počkat ještě dlouhých třináct let, než se jí podařilo zrealizovat první zakázku – požární stanici ve výrobním areálu nábytkářské firmy v německém Weilu nad Rýnem (obr. 2).

Pouhých deset let nato už byla Zaha Hadid známá po celém světě jako designérka budov připomínajících futuristické vizualizace budoucnosti. Měla své obdivovatele, ale i kritiky.

Zaha Hadid byla první ženou, která získala roku 2004 nejprestižnější ocenění pro architekty – Pritzkerovu cenu. „Je známá jako autorka, která soustavně posouvá hranice ar-

chitektury a urbanismu. Její experimenty s prostorem dělají stávající městský prostor silnějším a lepším,“ popsala tehdy její práci odborná porota.

Královský institut britských architektů (RIBA – Royal Institute of British Architects) ji dvakrát ocenil Stirlingovou cenou za nejlepší stavbu roku (2010 a 2011) a letos v únoru jí pod záštitou Jejího Veličenstva Alžběty II. udělil i Královskou zlatou medaili za celoživotní dílo a přínos mezinárodní architektuře. Toto vysoké státní ocenění získala jako vůbec první žena v celé historii, která se datuje již od roku 1848.

Vyučovala také na řadě prestižních škol a věnovala se i designu, interiérum, nábytku či scénografii.

Zaha Hadid posouvala hranice architektury a urbanismu a mnohými kolegy byla považována za symbol ženské emancipace v architektuře. „Byla inspirací a její odkaz žije dále v jejích nádherných budovách v Londýně a po celém světě,“ řekl podle agentury AP starosta britské metropole Boris Johnson.

Zdroj: ČTK (dostupné z <http://www.ceskenoviny.cz>) a www.art.ihned.cz.

- Obr. 1 Vitra Fire Station, Weil am Rhein, Německo
- Obr. 2a,b Aquatics Centre, Londýn, Velká Británie
- Obr. 3 Galaxy Soho, Peking, Čína
- Obr. 4 Phaeno Science Centre, Wolfsburg, Německo
- Obr. 5 Messner Mountain Museum Corones, Kronplatz, Itálie

Fotografie: archiv RIBA: 1 – Christian Richters, 2a,b, 3 – Hufton & Crow, 4 – Werner Huthmacher, 5 – Inexhibit

